

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.780/2022/3.

A felperes:

felperes, felperes címe.

A felperes képviselője:

Dr. Bodolai László ügyvéd, ügyvéd címe.

Az alperes:

alperes, alperes címe.

Az alperes képviselője:

Dr. Kovács Loránd Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Kovács Loránd ügyvéd

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 2.P.20.379/2022/11.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperesnek az államnak járó 60.000 (hatvanezer) forint illetéket a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül kell megfizetnie az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlája javára.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 80.000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság fent írt számú illetékbevételi számlája javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperes Facebook oldalán 2021. november 6. napján megjelent „írás címe” kezdetű írásában bírálta személy2 tisztség politikai tevékenységét és a kormány szexuális kisebbségek jogait korlátozó törvényi szabályozását. Az írásában személy2 vallásos témájú versét is elemezte kifejezetten politikai bírálat céljából. A verselemzésében azt a véleményét fogalmazta meg, hogy személy2 Jézushoz fűződő vonzalmát „homoerotikus hangulatú képekkel festette meg.”

A portál portálon két írás reflektált kritikai hangon a felperes közösségi médiában közzétett posztjára. A portál internetes lapban 2021. november 20. napján személy1 „cikk címe 1” című cikkének első bekezdése megnevezi a felperest, majd azt közli, hogy „ez [felperes] a nyomorult szerencsétlen szörnyeteg egy teológus szakértelme mögé bújva a hét első felében pedofilozza a egyházat, a második felében leb...ziz mindenkit, aki neki nem tetszik (...) ez a nyomorult, szerencsétlen szörnyeteg megpróbálja újfent levezetni, a maga végtelenül ostoba, földszintes, viceházmester-szintű pszichologizálásával, hogy személy2 homoszexuális, és elnyomja ebbéli vágyait.”

A portál internetes lapban „cikk címe2” címmel személy3 szerzőtől sajtóközlemény jelent meg 2021. november 25. napján. A címben minősített személy a felperes volt az írásban foglaltakból következően.

[2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes megsértette az emberi méltóságát és becsületét a napilap elnevezésű internetes lapban „cikk címe2” című, 2021. november 25. napján megjelent cikk címében foglalt személyére vonatkozó sértő kijelentéssel.

Kérte továbbá, annak megállapítását, hogy az alperes a napilap elnevezésű internetes lapban „cikk címe 1” című, 2021. november 20. napján megjelent cikkben, „nyomorult, szerencsétlen szörnyeteg” jelző használatával megsértette a becsületét.

Kérte az alperes eltiltását a jövőre nézve a további jogsértéstől, attól, hogy felperest a sérelmezett becsületsértő kifejezéssel illesse.

Kérte kötelezni az alperest, hogy a napilap internetes lapban adjon elégtételt azzal, hogy a keresetnek helyt adó ítélet rendelkező részét az ítélet jogerőre emelkedését követő 3 napon belül hozza nyilvánosságra a kezdőlapon, közvetlenül elérhető módon, vezető hírként legalább 30 napig; továbbá, amíg elérhető a sérelmezett cikk az eredeti linken, a cikk címe alatt és a lead felett hozzáférhetően is tegye közzé.

Kérte kötelezni az alperest 1.000.000 forint összegű sérelemdíj, és ezen összeg után, a jogsértés időpontjától számított, a kifizetés napjáig járó, az érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatának megfizetésére.

Kifejtette, hogy az alperes az emberi méltóságába, becsületébe tipró sértő és indokolatlanul bántó közlései gyalázkodásnak minősülnek, míg címben szereplő „sátán” kifejezés dehumanizáló is.

[3] Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének mind jogalapjában, mind összecszerűségében történő elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a felperes becsülethez való joga megsértése miatt nem vonható felelősségre, mert a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása körében a közéleti szereplő felperes személyiségi jogainak védelme korlátozott. Álláspontja szerint a sérelmezett közlések nem járnak a felperes magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével, ezt meghaladó bírálatot pedig a közéleti szereplő felperesnek fokozottabb tűrési kötelezettsége alapján tűrnie kell. Előadta, hogy az írás részletesen bemutatja a felperes közéleti akcióját, amelyre a szerzők reagáltak, ezért az írások a közügyekben megfogalmazott kritika jellegű értékítéletet tartalmaznak, nem dehumanizáló szándékúak. Vitatta a keresetben kért szankciókat, így a 30 napos főoldali közzététel időtartamát és a sérelemdíj eltúlzott mértékét.

[4] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 127.000 forint perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 60.000 forint feljegyzett eljárási illetéket.

Határozatában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (2) bekezdését, a 2:43. § d) pontját, a 2:45. § (1) bekezdését, a 2:44. §-át.

Rögzítette, nem volt vitatott, hogy a felperes közéleti személy és az sem, hogy a két sérelmezett írás apropóját a felperes gyermekvédelmi törvénnyel kapcsolatos véleménye adta. A felperes ezen kritikai közleményében személy2 tisztesség vallásos versét is elemezte, amelyben „erősen homoerotikus töltetésűnek” minősítette az abban használt költői képeket.

Megállapította, hogy a „szerencsétlen” kifejezésnek a „nyomorult” a Magyar Értelmező Kéziszótár szerint a szinonimája, a „szörny/szörnyeteg” pedig rémületet keltő alakot jelent. Ennek alapján kifejtette, hogy az újságcikk szerzője – meglehetősen sarkos módon – a véleményét fejezi ki a felperes írásával kapcsolatban, amely egy széleskörű és fokozott indulatokat kiváltó társadalmi vitában fogalmazta meg véleményét. Erre tekintettel azt állapította meg, hogy a „nyomorult, szerencsétlen szörnyeteg” kifejezés egy közéleti vita során egy közéleti szereplővel kapcsolatban nem minősül a becsület és jóhírnév megsértésének.

A „teológusbőrbe bújt sátán” címbeli kifejezéssel kapcsolatban kifejtette, hogy a sátán kifejezés a magyar nyelvben a gonosszal egyenértékű, és a cikk egészét tekintve a felperes gonosz lelki világára utal. Álláspontja szerint ezen kifejezés sem sérti a közügyek megvitatása tekintetében a felperes becsületét, mert az a közügyek szabad megvitatása körében született. Kifejtette, hogy a közszereplő felperesnek a Ptk. 2:44. §-ában, továbbá a 7/2014. (III. 7.) AB határozat [48]-[50] bekezdéseiben és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [40] és [48] bekezdéseiben foglaltak alapján a közérdeklődésre számot tartó ügyben kifejtett vélemények, kijelentések vonatkozásában a véleményszabadság erősebb oltalma alapján fokozott türelmet kell tanúsítania, és az egyéni érzékenység nem bír jelentőséggel.

Utalt arra is, hogy a sérelmezett közlések a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására nem alkalmasak, kifejezésmódjukban nem minősülnek indokolatlanul bántó véleménynyilvánításnak. Előadta továbbá, hogy a két cikk nem a felperes szakmai tudásával kapcsolatban nyilvánít pejoratív véleményt, nem a felperes tudását vagy teológiai ismereteit kritizálja, hanem a felperes véleményére reflektáltak.

A perköltség viselésére a pervesztes felperest kötelezte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. évi törvény (Pp.) 83. § (1) bekezdése és 101. § (1) bekezdése alapján.

[5] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést. Kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereseti kérelme szerinti marasztalását.

Kifejtette, hogy a „nyomorult, szerencsétlen szörnyeteg” kifejezést közszereplőként sem kell túrnie, mert az a közéleti vitához semmi plusz elemet nem ad hozzá, kizárólag emberi mivoltára vonatkozik, az személyében alázza meg. A „teológusbőrbe bújt sátán” kifejezés vonatkozásában előadta, hogy ez a kifejezés sem tett hozzá semmi plusz elemet a közéleti vita témájához, tárgyához. Álláspontja szerint a „sátán” szó a szövegkörnyezetben nem jelző, hanem egy dehumanizáló kifejezés, amelyre a felperes tűrési kötelezettsége nem terjed ki.

Előadta, hogy a sérelmezett szóhasználatok önkényesek és öncélúak, a társadalmi közfelfogás szerint súlyosan sértők és megalázók, ezért azok sértik a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerinti emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát. A sérelemdíj vonatkozásában kifejtette, hogy annak jogalapját és összegét is bizonyította, a jogsértés súlya és annak a felperesre gyakorolt hatása is igazolást nyert, továbbá annak mértéke is összhangban van az irányadó bírói gyakorlattal.

[6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[7] A felperes fellebbezése nem alapos.

[8] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le, felülmérlegelésnek nincs helye. Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján – helyes indokai kiegészítésével – helybenhagyta.

[9] A szabad véleménynyilvánítás jogának a közügyekben való megszólalások körében kitüntetett szerepe van, ami azzal jár, hogy ezen alapjognak igen kevés joggal

szemben kell csak engednie az Alkotmánybíróság 36/1994. (VI. 24.) AB határozata II.1.1. alpontjában kifejtettek szerint.

A sérelmezett közlések vizsgálata alapján az rögzíthető, hogy azok értékítéletnek minősülnek, mert igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. Erre tekintettel azt kell vizsgálni – figyelemmel a felperes fellebbezésében írtakra is –, hogy ezen értékítéletek öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közléseknek minősülnek-e, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozás {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30]-[32]}. Ugyanis az ilyen jellegű vélemények vonatkozásában már nem nyújt védelmet a véleménynyilvánítás szabadsága, ilyen esetben már az érintett jó hírnevét, becsületét kell-e előtérbe helyezni {3357/2019. (XII. 16.) AB határozat [28]}.

[10] A fenti vizsgálat a felperes posztja és az arra érkezett válaszok kontextus-elemzése alapján végezhető el. A sérelmezett **kifejezéseket ugyanis nem elszigetelten, formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. Az egyes kifejezéseknek így nem önmagukban kell többlet tartalmat, új jelentésréteget hozzáadni az íráshoz, ahogy arra a felperes hivatkozott, hanem a szöveg teljes összefüggésében.**

A felperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy önmagában valakit sátánnak nevezni, valamint nyomorult, szerencsétlen szörnyetegnek minősíteni, megalázó és dehumanizáló kijelentés, amelyet egy közszereplőnek még a közéleti vita során sem kell eltűrnie. Ehhez képest az írásokban használt kifejezéseket a szövegkörnyezetükben vizsgálva az állapítható meg, hogy azok legtagabb kontextusa egy közérdeklődésre számot tartó politikai véleménynyilvánítás. A felperes ugyanis a saját közösségi (Facebook) oldalán megjelent írásában elsődlegesen a magyar kormány szexuális kisebbségeket érintő politikájának kritikáját fogalmazza meg.

A felperes írásának második szövegrétege a kormány tisztsége politikai tevékenységének bírálata. Ennek keretében a felperes értékeli és elemzi a felperes versében kifejtett vallásos érzületét, keresztény gondolkodásmódját. Ennek relációjában mutatja be az általa képviselt politikai irányzat éles kritikáját a vers szövegében – álláspontja szerint – megjelenő rejtett és elfojtott homoerotikus (vágy)képekkel alátámasztva.

A felperes írásának csak harmadik legszűkebb kontextusa a tisztség irodalmi alkotásának elemzése. Ezt a felperes – saját írása szerint – személy² politikai tevékenységével másoknak okozott sérelmek apropóján teszi meg a politikai véleménynyilvánításának megalapozásaként. A felperes írásában tehát célzottan választja személy² egy vallási tárgyú írását, amelynek elemzése és homoerotikusnak minősített képei alapján még élesebb kontrasztba tudja állítani politikai kritikáját.

[11] A fent írt szövegösszefüggés alapján az állapítható meg, hogy a felperes írására született közlemények, reagálások is közéleti kérdésben, egy politikai közügyben megjelenő válaszreakciók. A sérelmezett közlések a felperes írásának mindhárom szövegkontextusát tekintve közügyekben történő megnyilatkozásnak minősülnek, mert a szexuális kisebbségek jogainak és a magyar kormány tisztségének bírálatával kapcsolatos vitájában kifejtett álláspontot tükröznek. Erre tekintettel a véleményszabadság kiemelt védelme a jelen perben megállapítható, mert az adott felperesi közlés és az arra érkezett két válaszirás közügyekben

való megszólalással, a közügyek szabad vitatásával állnak összefüggésben [3329/2017. (XII. 8.) AB határozat].

A 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [41] pontja alapján a közéleti szereplőknek, köztük a felperesnek a személyüket illető vélemények fokozott tűrési kötelezettsége áll fenn a politikai, közéleti álláspontra vonatkozó véleményük kritikájával szemben. Mivel a felperes rendszeresen nyilatkozik meg közéleti, egyház- és társadalompolitikai kérdésekben a közösségi médiában, így személyiségi jogainak védelme, a Ptk. 2:44. § (1) bekezdése alapján a véleménynyilvánítás alapjogának gyakorlása korlátozható. Ennek feltételeit a Ptk. a szükséges és arányos mérték és az emberi méltóság sérelmének nélkülözése között jelöli ki. A felperes közéleti szereplői minősége következtében fokozott súllyal köteles tűrni a személyét érintő közléseket. Helyesen hivatkozott a felperes e vonatkozásban arra, hogy csak az öncélú, kirívóan bántó és dehumanizáló sértéseket nem kell elviselnie a közéleti szereplő felperesnek.

[12] A „sátán” jelző használata körében arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a teológus végzettségű felperes maga választotta elemzése tárgyául a tisztség vallásos tárgyú versét, ezért a személyével kapcsolatos negatív vallási fogalomban megjelenő („teológusbőrbe bújt sátán”) kritika nem öncélú és kontextusidegen, az igazodik az általa választott vallási tematikához. A „sátán” kifejezés jelentéstartalma – és konnotációja – pedig összetett, annak vallási és irodalmi vonatkozásai szerteágazók. Jelentősége van annak is, hogy azt jelzőként, kisbetűvel írva használja a cím a felperesre vonatkozóan. Erre tekintettel a másodfokú bíróság e vonatkozásban nem osztotta a fellebbezésben írt felperesi álláspontot.

A „teológusbőrbe bújt sátán” kifejezést az átlagolvasó úgy érthette, hogy a szerző a felperest ellenségeskedőnek, rágalmazónak és félrevezetőnek tartja, amely jelentéseket hordozza a sátán kifejezés etimológiájában és kulturális referenciáiban. Ezért önmagában a cikk címében szereplő „sátán” kifejezés nem volt öncélú, annak célja nem csupán a felperes durva bántása, megalázása és dehumanizálása, hanem kritikai tartalma volt, ahogy arra helytállóan következtetett az elsőfokú bíróság is.

[13] A „nyomorult szerencsétlen szörnyeteg” kifejezések körében a közéleti szereplő felperes fokozottabb tűrési kötelezettsége mellett arra utal a Fővárosi Ítéltábla, hogy a felperes által kezdeményezett közéleti vita tematikája személyeskedő jellegű. A felperes a tisztség vallási meggyőződését, hitét és szexuális vonzalmait is elemzés tárgyává teszi. Ezáltal a közéleti vita fókuszába emeli – a versben közvetlenül meg nem jelenő – homoerotikus és elfojtott vágyképekre alapított kritikájának ezen részét, amely fokozott érzelmi reakciók kiváltására alkalmas. A kritizált politikus vallási meggyőződését és nemi identitását is érintő kritika vonatkozásában pedig a felperes magasabb tűrési kötelezettségének mércéje a legszélesebben volt értelmezhető, mert ő maga tagította ki a politikai vita kontextusát.

A felperes írásában átlépte az intimitás és a szexuális másság tiszteletben tartásának diszkrécióját, amikor nyilvános közéleti vitákban elemezte egy politikus állítólagos rejtett vágyait, vonzalmait. Nem hivatkozhat a felperes a saját maga által gerjesztett, az intimitás, a magánszféra és a vallásos hit legbensőbb személyes terét átlépő vitában arra, hogy személyére vonatkozóan durva, éles és indulatos kritika fogalmazódik meg. Ugyanis a sérelmezett írások részletesen bemutatták a felháborodásuk alapjául szolgáló tényeket, és a szerző személyes pozícióját, válasza indítékait. Ezáltal a valóban durva és bántó válaszreakció nem öncélúan jelent meg az írásban, hanem reflektált kritikaként. A bíróság a személyiségvédelmi perben

pedig nem foglalhat állást az írói önkifejezés eszközeiről, azok kulturális színvonaláról és minőségéről, csak az adott szövegkörnyezetben való alkalmazás jogszerűségéről.

[14] A le nem rótt kereseti illeték megfizetésének módját a másodfokú bíróság az 1990. évi XCIII. törvényt (Itv.) módosító 2022. évi XLV. törvény 70. §-ára és 73. § 6. pontjában foglaltakra tekintettel határozta meg, az annak megfizetésére vonatkozó rendelkezést pontosítva.

[15] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a másodfokú eljárásban teljes egészében pervesztes lett, erre tekintettel a Pp. 83. § (1) bekezdésében írtak alapján kellett viselnie a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (1) bekezdése és a 46. § (1) bekezdése alapján, az 1.100.000 forint pertárgyérték után számított 80.000 forint fellebbezési illetéket. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdésére, a Pp. 102. § (1) bekezdésére és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésére, továbbá az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdésére figyelemmel döntött.

[16] Tájékoztatja a feperest, hogy a fellebbezési illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pontja].

Budapest, 2023. február 7.

Dr. Kisbán Tamás s.k.
s.k.

a tanács elnöke

Dr. Virág Csaba s.k.

előadó bíró

Dr. Kovaliczky Ágota

bíró